

Oponentský posudek diplomové práce Marcely Cihlářové
Zapojení průřezového tématu mediální výchova do výuky českého jazyka na SŠ

Cílem posuzované diplomové práce bylo zjistit na vzorku gymnázií, jakými způsoby je v jejich výukové praxi integrována mediální výchova do výuky českého jazyka a literatury. Naplnění tohoto cíle však ztroskotalo na neochotě gymnázií ke spolupráci s autorkou: výzkum se nakonec uskutečnil na třech gymnáziích, z nichž dvě mediální výchovu vyučují jako samostatný předmět. Práce však i tak přináší cenná zjištění.

Diplomová práce M. Cihlářové má standardní strukturu. První kapitola s oporou o odbornou literaturu přibližuje cíle a témata mediální výchovy, druhá kapitola nastiňuje místo mediální výchovy v kurikulárních dokumentech a třetí popisuje výukové materiály k mediální výchově a jejich webové zdroje a připomíná i statistická šetření zkoumající výukovou praxi. Kapitoly na sebe vhodně navazují a výklad podávají jasně a plynule. Připomínky mám jen drobné:

- a) s. 12 a 13: není vhodné citovat Jiráka – Köpplovou prostřednictvím Woláka;
- b) s. 15: v poválečném období neexistovalo (jednotné) Německo;
- c) s. 31: je učebnic mediální výchovy „nemalé množství“, nebo jich „mnoho není“?
- d) s. 37: součet podílů jednotlivých odpovědí na otázku, jak často se učitelé věnují mediální výchově, dává 125 %.

Jádrem posuzované práce je případová výzkumná studie provedená na třech gymnáziích prostřednictvím analýzy jejich školního vzdělávacího programu, metodou polostrukturovaných rozhovorů s učiteli mediální výchovy, dále pomocí návazného dotazníku předloženého těmto učitelům a nakonec formou hospitace ve výuce. Autorka podrobně zdůvodňuje výběr metod i konstrukci výzkumného vzorku a popisuje problémy, s nimiž se při práci setkala. Svá zjištění poté stručně představuje a shrnuje. Spolupracující školy byly při popisu výzkumu anonymizovány, ale kombinace údajů o typu školy a zřizovateli s pro práci zcela zbytečným údajem o počtu žáků školy v roce 2017/2018 (zjištěným ve výroční zprávě) by mohla identifikaci škol umožnit.

M. Cihlářové se podařilo pro výzkum získat tři zkušené vyučující, kteří se o mediální výchovu aktivně zajímají a navštěvují, nebo dokonce lektorují kurzy související s tématy mediální výchovy. Z jejího výzkumu vyplývá, že cíle mediální výchovy se daří snáze naplňovat tehdy, pokud je vyučována jako samostatný předmět. Důležitým zjištěním je i to, že výuková praxe daných (kvalitních) vyučujících se odchyluje jak od ŠVP, tak od RVP. Autorka má za to, že je to nemalou měrou způsobeno nejasnou formulací témat mediální výchovy v RVP, což je informace, která by se měla dostat k autorům aktuálně probíhajících revizí RVP.

Kvalitu posuzované práce poněkud snižuje její formální úroveň. Vedle zhruba dvaceti překlepů a téměř dvaceti chyb v čárkové interpunkci působí rušivě některé neobratné formulace, prohrěšky pravopisné (*Česká Republika* na s. 29, opakovaná podoba *seriozní*, soustavné psaní velkého *Š* ve spojení *školní vzdělávací programy*), a zejména gramatické. Třikrát je např. porušena kongruence v rodě a/nebo čísle, pětikrát je adjektivum užito v jiném pádě než jeho řídící substantivum (např. *otázkami věnující se*, s. 51). V práci se masívně užívá slovesných adjektiv namísto trpných příčestí i v konstrukcích se zřetelně dějovým významem, což je obzvláště podivné jednak tehdy, když jsou oba typy prostředků koordinovány (např. *rozvíjena a vyučovaná*, s. 39), jednak tehdy, když by základním prostředkem bylo pasívum zvrtné (*hospitace byla uskutečněná*, s. 59) – v jednom případě tak autorka použila adjektivum, jehož se v přísudku prakticky nikdy neužívá (*je šířená*, s. 24). Paradoxně se v práci třikrát objevuje i opačný jev, tedy negramatické užití trpného příčestí v přívlastku.

Diplomová práce Marcely Cihlářové splňuje požadavky kladené na diplomové práce v ÚČJTK FF UK. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.